

Рис. 1. Організація внутрішньогосподарського обліку підприємства

За всіма параметрами він поступається нормативному методу обліку виробничих витрат і навряд чи його варто рекомендувати до впровадження. Підприємствами України накопичений великий практичний досвід обліку і контролю виробничих витрат за нормативним методом, при якому здійснюється оперативний облік витрат за нормами з одночасним обліком змін і відхилень норм.

З метою скорочення обсягу робіт за цим методом облік витрат можна здійснювати тільки по матеріальних і трудових витратах. Крім того, збереглися наукові і практичні розробки, які можна було б використовувати при організації внутрішньогосподарського обліку.

Наприкінці зазначимо, що вивчення методів обліку, які застосовуються в Україні, дає змогу зробити висновок про те, що теорією і практикою загально визначеними видами обліку є оперативний, статистичний і бухгалтерський облік, що забезпечують вивчення й економічну оцінку фінансово-господарської діяльності підприємства.

Список використаної літератури:

1. Голов С. Проблеми і перспективи реформування бухгалтерського обліку в Україні // Бухгалтерський облік і аудит. – 2000. – №11.
2. Лінник Є.С. Предмет, метод, функції та їх вплив на розвиток управлінського обліку в Україні // Збірник наукових праць ЧДТУ. – 2004. – випуск 8. – С. 18 – 20.

УДК 338.439.4

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ФОРМУВАННЯ І РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ

Загорєєва О.Ю., асистент
Таврійська державна агротехнічна академія

У статті розглядаються питання формування фінансових ресурсів. Висвітлено сутність та класифікацію фінансових ресурсів, джерел їх утворення. Проаналізовано наявність та використання фінансових ресурсів в господарстві. Визначено основні шляхи підвищення ефективності використання фінансових ресурсів.

Фінансові ресурси як важливий чинник ефективного функціонування підприємства посідають значне місце в управлінні виробництвом. Фінансові служби покликані постійно забезпечувати фінансовими ресурсами процеси виробництва і реалізації продукції, домагатися найбільш раціонального використання фінансових ресурсів, слідкувати за додержанням у всіх ланках виробництва і всіма функціональними підрозділами підприємства фінансової дисципліни.

Фінансові ресурси є специфічним засобом виробництва, який з одного боку, дає змогу збалансувати виробничі ресурси і забезпечити їх відтворення, з другого — за рахунок перерозподілу між окремими галузями, сферами виробництва, підрозділами нагромадити капітал для здійснення централізова-

своєю суттю це перерозподіл чистого прибутку. З одного боку, підприємства проводять відрахування у централізовані фонди, з іншого - можуть отримувати з них кошти. Тому, крім загальної суми надходжень з цих фондів, слід визначити чисті (нетто) надходження, які визначаються як різниця між надходженнями з фондів і внесками до них.

Кредитування здійснюється з дотриманням принципів поворотності, строковості, платності, забезпеченості. Сільськогосподарська галузь як сезонне виробництво не може функціонувати без цього важливого джерела формування фінансових ресурсів. Проводячи паралель з сільськогосподарськими підприємствами розвинених країн, потрібно зазначити, що ряд економістів вказують на виключну роль кредиту у фінансуванні сільськогосподарських виробників за кордоном. Так, Н.Г.Обушенков констатує, що у США до останнього часу на кожний долар фермерського майна припадало 0,16-0,18 долара позичкового капіталу. В останні роки цей показник зріс до 0,23 - 0,25 долара. О.С. Козирева і Л.В. Пальникова відмічають, що у фінансуванні сільського господарства Франції велику роль відіграють зовнішні джерела, частка яких, за оцінками французьких економістів, складає близько 40%. Інші 60% припадають на власні засоби сільських господарств. Крім того, здійснюється державна підтримка цін і регулювання збуту сільськогосподарської продукції [1].

Роль прибутку як фінансового ресурсу характеризується саме його спрямування на розширення виробництва [5]. В умовах ринку стабільні позиції займають тільки ті підприємства, що постійно розвиваються. Можливості ж розвитку визначаються масою отриманого прибутку.

Причиною погіршення структури фінансових ресурсів підприємств є криза неплатежів, яка призвела до утворення "тромбів" у фінансовій системі, що значно знизило швидкість обороту фінансових ресурсів в товаристві.

Нормальне функціонування сільськогосподарських підприємств значною мірою залежить від того, наскільки успішно відбувається процес формування фінансових ресурсів. Адже матеріальне виробництво є основою формування фінансових ресурсів, де створюється нова вартість, яка забезпечує процес розширеного відтворення.

Основним джерелом фінансових ресурсів підприємств виступає вартість реалізованої продукції, робіт та послуг, різні частини якої в процесі розподілу виручки приймають форму грошових доходів і нагромаджень, за рахунок прибутку (від основної та інших видів діяльності) і амортизаційних відрахувань.

Перехід до ринкової економіки вимагає від сільськогосподарських підприємств раціонального використання фінансових ресурсів. В протилежному випадку навіть збільшення надходження їх не призводить до покращення фінансового стану господарства. Ефективність використання фінансових ресурсів значною мірою залежить від того, куди спрямовуються фінансові ресурси підприємства.

Ефективне формування та використання ресурсів підприємства викликає потребу оцінки ефективності фінансових проектів на рівні окремих під-

приємств. Жоден з існуючих методів оцінки ефективності використання фінансових ресурсів не є універсальним, кожен з них має свої позитивні і негативні сторони. Орієнтація на якийсь один або кілька критеріїв залежить не лише від значення, а й від політики підприємства.

Перехід до ринкової економіки вимагає від сільськогосподарських підприємств раціонального використання фінансових ресурсів. Ефективність використання фінансових ресурсів значною мірою залежить від того, куди спрямовуються фінансові ресурси підприємства.

Список використаної літератури:

1. Фінансово-кредитні відносини в АПК. За ред. академіка УААН Саблука П.Т., члена-кореспондента УААН Дем'яненка М.Я. - К.: ІАЕ УААН, 1996
2. Фінансування і кредитування с/г підприємств. За ред. члена-кореспондента УААН, проф. Дем'яненка М.Я. - К.: Урожай, 1995.
3. Финансы сельского хозяйства. Под ред. Пизенгольца Н.З. - М.: Финансы и статистика, 1995.
4. Финансы. Под ред. Радионовой В.М. - М.: Финансы и статистика, 1995.
5. Финансова діяльність підприємства. За ред. Бандурка О.М., Коробова М.Я. - Київ, "Либідь", 1998.

УДК: 631.162:631.115.1

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК НА ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ

Кучеркова С. О., аспірант

Таврійська державна агротехнічна академія

В статті розглядається ведення бухгалтерського обліку на фермерських господарствах з використанням меморіально-ордерної форми.

Постановка проблеми. Успішне функціонування фермерських господарств неможливе без відповідно організованого бухгалтерського обліку і правильного вибору форми організації облікового процесу. Як відомо, фермерське господарство може вести бухгалтерський облік за простою формою обліку; за спрощеною формою обліку; за спрощеним Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій; за повним Планом рахунків (1).

Дуже багато публікацій присвячується веденню бухгалтерського обліку на фермерських підприємствах за простою формою обліку або за спрощеним Планом рахунків (підприємства, що відповідають статусу малого підприємства), а веденню бухгалтерського обліку у фермерських господарствах за повним Планом рахунків з використанням меморіально-ордерної форми обліку не було приділено належної уваги. Але це має дуже важливе значення для методологічного і практичного розвитку бухгалтерського обліку на сільськогосподарських підприємствах.

Аналіз останніх досліджень. Проблеми обліку у фермерських господарствах було присвячено багато робіт, зокрема даною темою займаються такі науковці, як: М.Я. Дем'яненко, Г.Г. Кірейцев, Л. Сук. Вони у більшості робіт приділяють увагу простій формі обліку або журнально-ордерній, а сут-

них заходів, зокрема вирішення загальногосподарських, соціальних і екологічних проблем та інше.

Над цією темою працювали такі видатні науковці як С. Михайлов, Н. Давиденко, О.С. Гудзь, І.Д. Іваницька, С.В. Ключ, Г.В. Савицька, М.Я. Коробов, В.І. Іваненко та інші.

З точки зору визначення фінансової діяльності як управлінської функції і її меж важливе значення має те, що розуміється під терміном "фінансові ресурси". Щоб сконструювати поняття "фінансові ресурси", необхідно, очевидно, базуватися на таких міркуваннях.

По-перше, треба мати на увазі саму сутність фінансів як складової частини виробничих відносин у суспільстві. По-друге, фінансові ресурси створюються і використовуються в процесі реалізації фінансових відносин (які, до речі, не можуть не включати кредитних відносин як підсистему). По-третє, саме поняття "ресурси" звичайно трактується як щось таке, що може бути використане (запаси, кошти тощо) на певні цілі. Отже, у випадку з фінансовими ресурсами мова повинна йти про всі грошові кошти, акумульовані у фонди цільового призначення для здійснення певних витрат.

Беручи все це до уваги, можна стверджувати, що фінансові ресурси - це централізовані і децентралізовані грошові фонди цільового призначення, які формуються в процесі розподілу і перерозподілу національного багатства, сукупного суспільного продукту та національного доходу і призначені для використання у відповідності з завданнями соціально-економічного розвитку суспільства і колективів окремих підприємств.

Централізовані грошові фонди концентруються у держави і являють собою загальнодержавні фінансові ресурси. Провідне місце у системі загальнодержавних фінансових ресурсів належить державному бюджету. До системи загальнодержавних фінансових ресурсів України належать створювані за рахунок обов'язкових платежів всіх господарюючих юридичних осіб Пенсійний фонд і Фонд соціального страхування, Фонд сприяння зайнятості населення, Фонд для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, інші бюджетні та позабюджетні фонди спеціального призначення, включаючи фонди державного майнового та особистого страхування. Одним з елементів загальнодержавного фонду фінансових ресурсів слід вважати також кредитну (готівкову і безготівкову) емісію грошей, що здійснює держава (в Україні - через Національний банк України) для фінансування дефіциту державного бюджету і відкриття кредитних ліній на розвиток народного господарства країни.

Децентралізовані фонди грошових коштів, що використовуються в процесі фінансової діяльності, являють собою фінансові ресурси виробничих об'єднань, підприємств і галузей народного господарства, а також населення [5].

Фінансові ресурси підприємств - це грошові фонди цільового призначення, які формуються в процесі розподілу і перерозподілу національного багатства, сукупного суспільного продукту і національного доходу, і використовуються у статутних цілях підприємств [1].

Загальна сума фінансових ресурсів складається у кожного підприємства з таких елементів: статутний фонд (капітал); додатковий капітал (в тому числі капітальний дохід у вигляді фонду індексації основних засобів і нематеріальних активів); резервний фонд; централізовані кошти для фінансування капітальних вкладень; спеціальні фонди і цільове фінансування; амортизаційний фонд на повне відновлення основних засобів і фонду зносу нематеріальних активів; відстрочена податкова заборгованість; резерви наступних виплат і платежів; нерозподілений (тимчасово не використаний) прибуток у господарському обігу; довготермінові і короткотермінові кредити комерційних банків; позикові кошти від реалізації власних цінних паперів (облігацій і інших, крім акцій, бо виручка від їх продажу включається до статутних фондів акціонерних товариств); кредиторська заборгованість усіх видів, включаючи заборгованість із бюджетних платежів, із відрахувань на соціальні заходи держави, по оплаті праці, по виданих векселях, по одержаних авансах; інші кошти, які знаходять відображення в пасиві бухгалтерського сальдового балансу підприємства.

Виробнича і фінансова діяльність підприємств починається з формування фінансових ресурсів. Вони мають створити передумови для стабільного процесу виробництва та його постійного зростання, що визначає конкурентоспроможність підприємства на ринку.

Потреба у власних оборотних коштах визначається як виробничими, так і фінансовими чинниками. Виробничі - це обсяги виробництва, тривалість виробничого циклу, періодичність закупки виробничих запасів, терміни реалізації продукції і форми розрахунків за неї. Зміни цих показників ведуть до необхідності коригування власних оборотних коштів. Скорочення обсягів виробництва та інших показників сприяє зменшенню потреби у власних оборотних коштах. Вивільнені ресурси можуть бути спрямовані на інші цілі. Збільшення розглянутих показників веде до необхідності приросту власних оборотних коштів. Цей приріст забезпечується за рахунок власного прибутку підприємства чи наданих ресурсів.

Фінансовим чинником, що визначає потребу у власних оборотних коштах, є можливість залучення до формування оборотних фондів позикових коштів. Чим краще показники діяльності підприємства, тим більше у нього можливостей залучити банківські кредити і зекономити на власних оборотних коштах.

Бюджетні асигнування можуть надаватися підприємствам (як правило, державним) у таких формах: бюджетні інвестиції; бюджетні кредити; державні дотації; державні субсидії.

Надходження з державних цільових фондів за своїм змістом ідентичні бюджетним асигнуванням. Вони здійснюються у формі державних інвестицій і субсидій, кредитів. Ці надані ресурси носять строго цільовий характер, що впливає із суті даних фондів.

Надходження з централізованих фондів характеризують внутрішню корпоративний перерозподіл фінансових ресурсів. Ці фонди створюються за рахунок прибутку структурних одиниць корпоративного об'єднання, тобто за